

KOBİ'lerde Yöneticilerin Muhasebe Bilgi Sistemini Kullanım Düzeylerinin Araştırılması: Burdur İlinde Bir Uygulama

Öz

KOBİ yöneticileri özellikle faaliyetlerini denetlerken, bütçe ve yatırım kararlarını planlarken, büyük miktardaki verileri temin ve analiz ederken muhasebe bilgi sistemlerinden faydalanırlar. Bu çalışmanın amacı, KOBİ'lerdeki yöneticilerin karar alırken muhasebe bilgi sisteminden elde edilen raporlardan yararlanma düzeyine ilişkin durumlarını ortaya koymaktır. Çalışmada kullanılan veriler, Burdur Organize Sanayi bölgesinde imalat, ticaret, hizmet sektöründe faaliyet gösteren 50 anonim ve limited şirket yöneticilerinden anket yöntemi ile elde edilmiştir. Ankette muhasebe uygulamalarının yanında, muhasebe uygulamalarını etkileyen faktörleri daha iyi anlamak amacıyla işletmelerin genel özelliklerine, işletme yöneticilerine ilişkin bilgilere, muhasebe ve finans alanında danışmanlık alınan kişi ve kuruluşlara, muhasebeden çıkan raporların kullanım alanlarına yönelik sorulara da yer verilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; işletme sahip ve yöneticilerinin muhasebe bilgilerini sadece yasal açıdan zorunlu olarak görmeyip, işletmenin yatırım kararlarında yöneticilerin karar almasına yardımcı olması ve muhasebe bilgilerini özellikle işletmenin mali denetim ve kontrolünün yapılması amacıyla kullandıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Muhasebe Bilgi Sistemi, KOBİ*

Hakan BAYRAKTAROĞLU¹

Ahmet SARITAŞ²

Adnan KALKAN³

¹ Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu, Muhasebe ve Finansal Yönetim Bölümü, hakanbayraktaroglu@mehmetakif.edu.tr

² Yrd. Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu, Uluslararası Ticaret Bölümü, saritas@mehmetakif.edu.tr

³ Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu, Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü, adnankalkan@mehmetakif.edu.tr

A Research on the Level of Use of the Accounting Information System by Business Managers: The Case of Burdur

Abstract

Managers of SME use accounting information systems substantially while obtaining and analyzing data in large amounts especially in the audits of their activities and in the decision-making process in preparation of their budgets and investments plan. The aim of this study is to explain the behaviour of the managers of SME when they are using the reports obtained from accounting information systems in the decision-making process. The data used in this study is obtained by means of surveys conducted to the managers of 50 joint-stock and limited companies in the Organized Industrial Area of Burdur; these companies are carrying out business in manufacture, trade and service sectors. The questions in the questionnaire are related to general features of the companies, characteristics of the managers and the accounting and financial consulting agencies and use of the reports from accounting departments in order to understand better the factors affecting accounting practices besides accounting practices themselves. According to the results obtained from the study, it has been determined that not only do the owners/managers of these companies consider the information obtained from accounting departments as legal obligation but also consider and use them as subsidiary elements in decision-making processes for investments and as fundamental elements especially in financial audits and controls.

Keywords: *Accounting Information Systems, SME*

1. GİRİŞ

Bilgi çağında yöneticilerin; değişime ayak uydurabilmeleri için, bilgiye ve öğrenmeye açık olmaları, bilgiyi kullanmaları, faaliyette buldukları sektörü iyi analiz etmeleri ve değişimleri anında algılamaları gerekmektedir. Küçük ve Orta Ölçekli İşletme (KOBİ) yöneticileri değişik konularla ilgili verecekleri kararlarda; üretim, pazarlama, araştırma geliştirme, dış ticaret, kambiyo, insan kaynakları, finans, iktisat vb. birçok alanda bilgiye ihtiyaç duymaktadır. Bu bileşenlerin hepsi yönetim bilgi sisteminin bir parçasıdır. Yönetim bilgi sisteminin en önemli bileşenlerinden biri de "Muhasebe Bilgi Sistemidir". Muhasebe bilgi sistemi, işletme içindeki diğer sistemlerden bağımsız değildir. Bu sistemlerle sürekli bilgi alışverişi içindedir. Bu sistemlerde girilen veriler ve üretilen bilgilerin kalitesi muhasebe bilgilerinin kalitesini etkilemektedir (Kaygusuzoğlu, Uluyol, 2011: 303).

KOBİ'ler, genelde sahipleri tarafından yönetilen, büyümesi için sermayeyi kendi içinden sağlayan, yerel çalışan, üretim yaptığı alanda çok fazla etkili olamayan göreceli olarak küçük iktisadi birimlerdir. Ülkemizde imalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerin % 99'unu oluşturan KOBİ'ler ülke ekonomisinin önemli yapı taşlarından biri olarak kabul edilmektedir (Mizrahi, 2011:308).

KOBİ'lerin verimli ve etkin olabilmeleri muhasebe bilgi yönetimi ve muhasebe raporlamasına yeterince önem vermelerine bağlıdır. Etkin bir muhasebe sistemi ise işletme ile ilgili tarafların ihtiyaç gördüğü bilgileri sağlayacak seviyede olmasıdır. Küçük işletmelerde başarılı olamamanın en önemli nedenlerinden birisi etkin olmayan muhasebe bilgi yönetiminin varlığıdır. Muhasebe bilgi sistemi tarafından düzenlenen bilgilerin KOBİ yöneticileri tarafından özellikle maliyetler, harcamalar ve nakit yönetimini ilgilendiren kısa vadeli kararlarda son derece etkili olabileceği belirlenmiştir. Yeterli ve etkin bir muhasebe sisteminin varlığı ve muhasebe bilgilerinin kullanımı KOBİ'lerin çoğunda aynı zamanda işletme sahibi olan yöneticilerin yaklaşımına bağlı olmaktadır (Köse, 2009: 115).

2. KOBİ

Bütün ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de KOBİ'ler ekonominin yapı taşları sayılmaktadır.

Gerek istihdamın, gerek bölgesel ihtiyaçların ve kalkınmanın sağlanması, gerekse refah düzeyinin yükseltilmesi adına KOBİ'ler hayati bir işlev görmektedir. Globalleşen dünya ticareti ile meydana gelen rekabet yoğun üretim şartları; esnek üretim yapıları ve gelişmelere ayak uydurma kabiliyetleri nedeniyle KOBİ'lerin önemini azaltmak yerine artırmıştır.

Küçük ve orta ölçekli işletmeler büyük işletmelerin bir küçültülmüş hali değildir ve farklı özelliklere sahip bu işletmeleri büyük işletmelerden ayıran özelliklerin ortaya konması gerekir (Müftüoğlu, 2002:41).

Ülkemizde kullanılan KOBİ tanımı Bakanlar Kurulu Kararı'yla belirlenmiş olup.: "Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme (KOBİ): İkiyüzelli kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı ya da mali bilançosu kırk milyon Yeni Türk Lirasını aşmayan ve bu Yönetmelikte mikro işletme, küçük işletme ve orta büyüklükteki işletme olarak sınıflandırılan ve kısaca "KOBİ" olarak adlandırılan ekonomik birimleri ifade eder." şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanımın Bakanlar Kurulu Kararı'yla belirlenmesi de KOBİ'lerin önemini bir göstergesi olarak alınabilir (R.G., 18 Kasım 2005, Sayı:25997, Rev. 4 Kasım 2012).

KOBİ'lere sağlanan desteklerde belirli politikaların izlenebilmesi için ölçeklerinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu sayede ekonominin yapı taşı olan işletmelerde ya da sınıflarda bulunan işletmelere yönelik mali ve teknolojik destekler sağlanabilmekte, iktisadi politikalar uygulanabilmektedir (Taş, 2010:29).

Günümüz ekonomisinde faaliyet gösteren küçük işletmeler eskiden olduğu gibi başarısız ve ekonomiye katkısı az olan işletmeler değildir. Aksine dinamik, yenilikçi, fırsatları değerlendirebilen ve bu nedenlerle ülke ekonomilerine büyük katkılar sağlayan işletmelerdir (Uzun, Güney, 2008:447).

KOBİ'lerin ekonomiye katkılarının önemli bir paya sahip olduğu görülmektedir. KOBİ'lerin gerek istihdama katkısı, gerek ürettikleri katma değer, gerek yatırımlarda aldıkları pay, gerekse ihracat rakamları önemlerini her geçen gün artırmaktadır. Dinamik ve esnek yapıları nedeniyle KOBİ'ler; ekonomik canlanma, yapısal değişim ve teknolojik uyum sağlamada önemli bir iş-

levi üstlenirlerken, öte yandan yoksulluğu, bölgelerarası eşitsizliği azaltan sosyal niteliğe sahip bir görevi de yerine getirmektedirler. Dolayısıyla KOBİ'ler ekonomik ve sosyal kalkınmanın sağlanması açısından odak haline gelmişlerdir (Karaçoç, 2010:11).

KOBİ'ler gerek yerel kaynakların kullanılması, gerekse bölgesel istihdamı ile ülke ekonomisine katkı sağlamaktadır. Bu gün ülkemizde bölgesel olarak ün kazanmış birçok ürün KOBİ'ler tarafından üretilmektedir. Örneğin çalışmada da değineceğimiz Burdur ilinde mermer üretiminin büyük çoğunluğunu KOBİ'ler yapmaktadır. Bu üretimler sayesinde yerel kaynaklar ekonomiye kazandırılmakta, bir çok işletmenin bu sektörde faaliyet göstermesiyle rekabet oluşmakta ve sonucunda kalite ortaya çıkmaktadır. KOBİ'ler ülkenin bütününde faaliyet göstermeleri nedeniyle bölgesel kalkınma, kalkınmışlık farklarının azaltılması, bölgedeki istihdam imkanlarının artırılması, bölgedeki işgücünün eğitilmesi ve bölge ekonomik ve sosyal yaşantısına katkı sağlamaktadır (Türk, 2006:31).

KOBİ'ler, buldukları yerlerde sağladıkları imkanlarla her toplum sınıfı için değişik anlamlar taşırlar. Özellikle çalışanlar için ve işsizliğin yüksek olduğu bölgelerde bir istihdam imkanı sağlarken, ürettiği değerlerle buldukları şehirlerle ekonomik açıdan katkı sağladıkları ve girişimciler için örnek teşkil ettikleri söylenebilir. Bunların yanında KOBİ'ler, sermayenin sadece büyük sanayi işletmelerinde ve küçük bir azınlığın elinde toplanmasını önleyip toplumda gelir dağılımının dengelenmesinde olumlu yönde katkı sağlamaktadırlar (Bayülken, Kütükoğlu, 2010:33).

KOBİ'ler OECD ülkelerinde imalat sanayi işletmelerinin %95'inden fazlasını oluşturmakta, ayrıca, dünya ekonomilerinin büyük çoğunluğunda özel sektör istihdamının üçte ikisini sağlayarak, temel iş yaratan kesimi oluşturmaktadırlar (DPT, 2012:1). KOBİ'ler imalat sanayi sektöründe olduğu kadar hizmet sektöründe de önemli bir yere sahiptir. Çoğu kişisel hizmetler tarzında faaliyet gösteren KOBİ'ler, muhasebe, eğlence, hukuk ve ulaşım gibi hizmetleri de sağlamaktadır (Tutar, Küçük, 2003:205).

Bütün dünyada olduğu gibi KOBİ'lerin ekonomiye katkısı Türkiye ekonomisinde de önemli bir yer oluşturmaktadır. TÜİK Yıllık İş İstatistikleri 2014

yılı verilerine göre ülkemizde 250'den az çalışanı olan sanayi ve hizmet sektörlerinde 2012 yılında 2646117 girişim faaliyet gösterdi. Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) toplam girişim sayısının %99,8'ini, istihdamın %75,8'ini, maaş ve ücretlerin %54,5'ini, cironun %63,3'ünü, faktör maliyetiyle katma değerini %54,2'sini ve maddi mallara ilişkin brüt yatırımın %53,2'sini oluşturdu.

KOBİ'ler 2012 yılında en fazla ticaret sektöründe faaliyet gösterdi. KOBİ'lerde ekonomik faaliyetlerin istatistiki sınıflamasına (NACE Rev.2) göre; girişimlerin %40,4'ü Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı, %15,9'u Ulaştırma ve Depolama, %12,7'si İmalat Sanayi'nde faaliyet gösterdi.

KOBİ'lerde 2012 yılında ticaret sektörü istihdamda da en büyük paya sahip oldu. Toptan ve Perakende Ticaret, Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı faaliyetindeki KOBİ'lerde; istihdam payı %29,5, maaş ve ücret payı %24, ciro payı %53,8, faktör maliyetiyle katma değer payı %27,2, maddi mallara ilişkin brüt yatırım payı ise %23,2 olarak gerçekleşti.

KOBİ'ler 2013 yılında ihracatın %59,2'sini gerçekleştirdi. İhracatta; 1-9 kişi çalışan mikro ölçekli girişimlerin payı %17,8 iken, 10-49 kişi çalışan küçük ölçekli girişimlerin payı %24,1, 50-249 kişi çalışan orta ölçekli girişimlerin payı %17,3, 250+ kişi çalışan büyük ölçekli girişimlerin payı ise %40,7 oldu. Girişimin ana faaliyetine göre KOBİ'lerin ihracatının %35'i sanayi, %60,4'ü ticaret sektöründe faaliyet gösteren KOBİ'ler tarafından yapıldı.

KOBİ'lerin 2013 yılında ithalattaki payı %39,9 oldu. İthalatta; 1-9 kişi çalışan mikro ölçekli girişimlerin payı %5,7, 10-49 kişi çalışan küçük ölçekli girişimlerin payı %16,2, 50-249 kişi çalışan orta ölçekli girişimlerin payı %17,9, 250+ kişi çalışan büyük ölçekli girişimlerin payı ise %60,1 oldu. Girişimin ana faaliyetine göre KOBİ'lerin ithalatının %34,9'u sanayi, %55,9'u ticaret sektöründe faaliyet gösteren KOBİ'ler tarafından gerçekleştirildi.

Ülke gruplarına göre 2013 yılında dış ticaret incelendiğinde, KOBİ'ler tarafından yapılan ihracatın %45,9'u Avrupa ülkelerine, %38,7'si Asya

ülkelerine gerçekleştirildi. KOBİ'ler ithalatının %51,4'ünü Avrupa ülkelerinden, %38,9'unu Asya ülkelerinden yaptı.

KOBİ'lerin ihracatı içinde giyim eşyası sektörünün payı %14,5, "ana metaller" in payı %12,1 ve "tekstil ürünleri" nin payı %10,3 oldu. KOBİ'lerin ithalatında ise öne çıkan sektörler "kimyasallar ve kimyasal ürünler" (%15,6), "ana metaller" (%14,8) ve "başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipmanlar" (%12,7) oldu.

KOSGEB, Stratejik Planında (2011-2015) TÜİK Yıllık İş İstatistikleri 2009 yılı verilerine göre toplam işletmelerin %99,9'unu KOBİ'ler oluşturmaktadır. 1-9 çalışana sahip mikro ölçekli işletmeler, toplamın %95,62'sini teşkil etmektedir. KOBİ'lerin %82'si hizmetler ve ticaret, %13'ü ise imalat sanayi sektöründe faaliyet göstermektedir.

TÜİK 2011 ihracat verilerine göre ise; 2010 yılında 48.009 girişim ihracat, 55.119 girişim ithalat yapmıştır. İhracatın %60,1'i KOBİ'ler tarafından gerçekleştirilirken ithalatın ise %42,1'i KOBİ'ler tarafından yapılmıştır. İhracatta 0-9 kişi çalışan mikro girişimlerin payı %16,4 olurken, %24,6'sı 10-49 kişi çalışan küçük ölçekli girişimler, %19,2'si 50-249 kişi çalışan orta ölçekli girişimler ve %39,6'sı 250+ kişi çalışan girişimler tarafından gerçekleştirildi.

İthalatın %57,8'i 250+ kişi çalışan büyük girişimler tarafından gerçekleştirilirken, 0-9 kişi çalışan mikro ölçekli girişimlerin payı %6,7, 10-49 kişi çalışan küçük ölçekli girişimlerin payı %16,1 ve 50-249 kişi çalışan orta ölçekli girişimlerin payı %19,2 olmuştur.

3. MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİ (MBS)

Muhasebe, mali tablo kullanıcılarının yönetsel karar almasına yardımcı olan ve işletmenin mali durumunu göstermek amacıyla performans raporlarının hazırlanması ve mali işlemlerin kaydedilmesini sağlayan aşamaları içermektedir. Böylece, muhasebe, işletmenin mali yapısını ortaya koyan amaçları ile ilgili işlemlerin tanımlanması, sınıflandırılması, özetlenmesi ve raporlanması süreci olarak tanımlanmaktadır. Bundan ötürü, muhasebe bilgisi, bir işletmenin ekonomik çalışmalarına yönelik finansal bilgileri ölçmek ve farklı kulla-

nıcılara bu finansal bilgileri raporlamak amacıyla kullanılmaktadır (Akgün, Kılıç, 2013: 22).

Bilgi sistemleri, pek çok yönden işletmeler için kritik öneme sahiptir. Tüm sanayi sektörleri var olmak için bilgi sistemlerine bağımlıdır. Bilgi sistemleri işletmelerin operasyonel ve stratejik seviyede karar alma mekanizmasını desteklemekte ve birçok ürün ve hizmetin ayrılmaz parçalarıdır. Bununla birlikte bilgi sistemleri bir çok iş süreçlerinde temel oluşturmaktadır (Guimaraes, Armstrong and Jones, 2009: 42).

Muhasebe Bilgi Sistemi (MBS) esas amacı; işletme içi ve dışı bilgi kullanıcılarının talep ettiği bilgileri üretmektir. MBS, ilgili grupların bilgi ihtiyaçlarını giderebildiği ölçüde başarılı ve faydalı olabilecek bir sistem oluşturup bilgi talep edenlerin etkili karar almalarını sağlayacak verilerin toplanması, işlenmesi ve iletilmesi sürecidir. MBS'de elde edilen muhasebe bilgilerinin işletme yöneticilerine katkı sunabilmesi için doğru, anlamlı, karşılaştırılabilir ve zamanlı olmaları gereklidir (Yazıcı, 2010: 204).

MBS tarafından üretilen bilgiler, işletmelerin sadece geçmiş faaliyetlerini kapsamamaktadır. Aynı zamanda alınan kararlara yardımcı olarak geleceğe yönelik planlar yapılmasını da sağlamaktadır (Demir, 2010: 144).

MBS; finansal muhasebe, maliyet muhasebesi ve yönetim muhasebesi ile alakalı mali içerikli tarihi ve tahmini verileri bilgi kullanıcılarının ihtiyaçlarını giderecek özellik ve niteliklerde bilgilere çeviren, raporlayan; hasılat-satışlar-alacaklar, harcama-satın alma-borçlar, ücret, duran varlıklar-amortisman, üretim-maliyet, maliyet kontrolü, işçilik giderleri gibi alt bilgi sistemlerinin oluşturduğu bir bilgi sistemidir (Sürmeli, 2000: 32). Bu şekilde düşünüldüğünde muhasebe bilgi sistemi, işletme bilgi sisteminin en önemli unsuru olup işletmenin devamlılığını temin etme doğrultusunda işletme faaliyetlerinin ileriye yönelik hedeflerin planlanmasına imkân sağlamaktadır. Bu sistemin içeriğinde geleneksel muhasebe ve yönetim muhasebesi, maliyet muhasebesi, sorumluluk muhasebesi, işletme bütçesi gibi yönetsel işlevleri içeren bir bütünü oluşturmaktadır (Dinç, Abdioğlu, 2009:163-164). Farklı bir şekilde tanımlanırsa (MBS); işletme faaliyetlerini planlamak, denetlemek ve yönetmek hedefiyle bilgi kullanıcıların

ihtiyaç hissettikleri bilgileri hazırlamak için verileri ve mali türdeki işlemleri organize eden ve onları raporlayarak ilgili yerlere sunan sistemdir (Şahin, 2008: 34).

Bir muhasebe bilgi sistemi genellikle altı temel bölümden oluşmaktadır:

- Muhasebeciler, yöneticiler ve iş analistleri dahil sistemi kullanan insanlar,
- Verilerin toplanması, depolanması ve işlenmesi için yol gösteren prosedür ve talimatlar,
- Muhasebe bilgi sistemine gelen tüm bilgileri içeren veriler,
- Verilerin işlenmesi için kullanılan bilgisayar yazılım programları,
- Muhasebe bilgi sistemini çalıştırmak için kullanılan ve tüm donanımları içeren bilişim teknolojisi altyapısı,
- Verileri korumak için kullanılan güvenlik önlemlerinden iç kontroller (Wiley, 2013).

Bilgi teknolojisindeki hızlı gelişmeler işletmelerde farklılaşıp gelişen bilgi üretim araçları, MBS'nin kullanım alanlarını geliştirmektedir. MBS'de teknolojik gelişmelere uyumlu kaliteli muhasebe bilgisi üretilebilmesi için aşağıdaki bileşenleri kapsamı gerekmektedir (Acar, Özçelik, 2011: 15-17):

- Kolay kullanım,
- Verilerin hızlı onaylanması,
- Uygun ve yeterli belgelendirmenin olması,
- Değiştirme/Güncelleme kabiliyeti,
- Sistemin yeterli olması,
- Sistemin devamlı yenilenmesi,
- Entegrasyon düzeyi ve sistemin anlaşılmasının kolay olması,
- Merkezleştirilmiş veri tabanı ve veri ambarı gibi etkin veri yönetim yaklaşımıdır.

Rekabetin artmasıyla işletme yönetiminde alın-

cak kararların etki alanları genişlemiştir. İşletmelerde farklı bölümlerdeki yöneticilerin etkin karar alabilmeleri ve başarılı olabilmeleri, istenen bilgiye doğru biçimde ve tam zamanında ulaşabilmelerine bağlı olmaktadır. Bu anlamda MBS (Demir, Coşkun, 2009: 3)

- Yönetimin varlıklar üzerindeki yönetim görevini ifa etmede,
- İşletme faaliyetlerinin kontrolünü sağlamada,
- İşletme faaliyetlerini planlamada, talep edilen bilgileri temin eden bir bilgi sistemi olarak

organize edilmesi gerekmektedir.

4. KOBİLERDE MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİ

KOBİ ülke ekonomisinde rekabet şartlarının oluşması ve ekonomik düzenin doğru olarak çalışabilmesi için en önemli kurumlardır. Kitle üretimin yerine, esnek üretim modelinin öne çıkması sonucu ağır sanayiler ve büyük işletmeler küçülmüş, küçük ve orta ölçekli işletmelere yönelik politikalar geliştirilmeye başlanmıştır. KOBİ'lerin ülke ekonomisine katkıları ise (Mizrahi, 2011:309):

- Ekonomiye hareket kazandırması
- İstihdam sağlama ve yeni iş olanakları sağlama
- Esneklik ve yenilikleri teşvik etmesi
- Bölgesel kalkınmayı hızlandırmasıdır.

KOBİ'lerde yeterli ve doğru finansal raporlamanın finansman ve diğer işletme fonksiyonları açısından önemli katkıları olabileceğini Reid and Smith (2007) yaptıkları çalışmada etkili finansal raporların başarılı işletmelerde önemli rol oynadığını ortaya koymuşlardır. Day and Taylor (2002) ise İngiltere'de yapmış oldukları çalışmada iyi planlanmamış muhasebe bilgi sistemleri ile KOBİ'lerin finansman sorunları arasında doğrudan bir ilişki olduğunu ortaya koymuşlardır (Köse, 2009: 115-116). KOBİ'lerde muhasebeyi geçmişte kayıt altına alan bir sistem olarak görmeyip karar vericilere bu bilgileri kullanarak firmanın geleceğiyle ilgili kararlarında yardımcı olur. Karar veri-

cilerin verdikleri karar gelecekte olacak olan olayları etkilemektedir. Bu nedenle muhasebe bilgisi işletme için hayati bir değere sahiptir. KOBİ'lerde planlama ve kontrolün yerine getirilmesinde ihtiyaç duyulan bilgi alanlarının artmasıyla planlama ve denetim açısından önemli olan muhasebe bilgilerinin üretildiği süreçlerin yeterliliği ve yetkinliği önemlidir. İşletmeler artık geleneksel muhasebe sistemi tarafından sağlanan bilgilerle yetinmeyip daha fazla ve detaylı bilgilere de ihtiyaç duymaktadırlar. Bu bilgiler işletme temel bilgi sistemleri tarafından sağlanırken, işletme yönetiminin planlama ve kontrol işlevlerinin yürütülmesinde ihtiyaç duyulan bilgilerin büyük bir bölümü işletme temel bilgi sistemleri içerisinde yer alan muhasebe bilgi sistemi tarafından sağlanmaktadır (Kaygusuzoğlu, Uluyol, 2011: 303).

İşletmelerde muhasebe bilgi sisteminin değer yaratabilmesi için bilgi teknolojilerinden faydalanması gerekmektedir. Bilgi teknolojileri ise yazılım ve donanım olmak üzere iki aşamada incelenebilir. Kurumsal kaynak planlaması (ERP-Enterprise Resource Planning Systems) sistemleri; bilgi teknolojilerinin yazılım (güçlü donanımlara sahip) kısmını oluşturmaktadır. Bilgi teknolojilerine dayalı Muhasebe Bilgi Sistemi kurulumunun başarılı bir şekilde gerçekleşebilmesi için işletmelerin ERP sistemlerine olan ihtiyacının tüm organizasyon birimleri bazında iyi tespit edilmesi gerekmektedir (Demir, 2013: 42).

5. ALAN ARAŞTIRMASI

5.1. Araştırmanın Amacı

İşletmelerin başarısı, yöneticilerin zamanında alacakları doğru kararlara bağlıdır. Bunun için yöneticilere zamanında, doğru ve yeterli bilgi sunulmalıdır. İşletmelerin muhasebe bölümleri ve muhasebe bilgi sistemleri önemli görevler üstlenmektedir. İşletme içinde muhasebe bölümünün varlığı, bu bölümde çalışanların sayısı ve nitelik olarak yeterliliği gibi konular üretilecek bilgilerin kalitesine doğrudan etki etmektedir. Bu ise alınacak kararların isabet derecesine etki eden en önemli faktördür. Bu araştırma, işletme yöneticilerinin konumları, eğitim düzeyleri, ve muhasebe bilgi sistemlerini kullanım düzeylerini belirleme amacını taşımaktadır.

5.2. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Bu çalışma Burdur ili Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren ve hukuki yapısına göre anonim ve limited şirket türüne giren işletmeleri kapsamaktadır. Burdur ili Organize Sanayi Bölgesi'nde kayıtlı bulunan 57 işletmeden 50 tanesi uygulamanın örneklem alanı olarak seçilmiştir. Veri toplama yöntemi olarak, "Anket Yöntemi" kullanılmıştır. Yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanan 50 işletmeye ait veriler analiz kapsamına alınmıştır.

Araştırma bulguları verilen kısıtlar için geçerlidir. Bu kısıtlar; fayda-maliyet ve pratik olma açısından belirlenmiştir. Örnek kütle; Burdur ili Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren anonim ve limited şirketler arasından seçilmiştir.

5.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırılan konuya yakınlıkları ve ilgileri nedeni ile özel sektörde işletmelerde çalışan profesyonel yöneticiler ve firma sahipleri birincil veri kaynağı olarak seçilmiştir. Anket sorularının cevapları, değerlendirme ve karşılaştırma kolaylıkları sağlanması nedeni ile önceden verilecek seçeneklere göre düzenlenmiştir. Ankette beşli seçenekleri olan sıralamalı Likert tipi (1:Kesinlikle Katılıyorum,, 5:Kesinlikle Katılmıyorum) ölçek kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin analizin edilmesinde SPSS 21 veri analiz programı kullanılmıştır. Toplanan veriler; frekans analizine tabi tutulmuştur.

5.4. Araştırma Bulguları

Bu bölümde araştırma kapsamında yer alan işletmelerin; hukuki statüleri, mülkiyet durumları, faaliyet alanları, istihdam edilen çalışan sayıları, faaliyet süreleri, satış hâsılatları, katılımcıların işletmelerdeki statüleri, işletmelerin kimler tarafından yönetildikleri ve yöneticilerin işletmelerde çalıştığı süreler yer almaktadır. Elde edilen sonuçlar Tablo 1'de raporlanmıştır.

Anket kapsamındaki 50 işletmeden %60'ı anonim şirket ve % 40'ı limited şirket statüsündedir. 2013 yılı satış hâsılatları dikkate alındığında, işletmelerin %68'inin 1.000.000-5.000.000 TL arasında satış hasılatına sahip olduğu görülmektedir. İşletmelerin %26'sı ticaret, %34'ü imalat ve %40'ı da hiz-

met sektöründe faaliyet göstermektedir.

Çalışan sayısına göre işletmelerin %10'u 0-9, %16'sı 10-49, %58'i 50-250 arasında çalışana sahip olduğu tespit edilmiştir. İşletmelerin %16'sı ise 250'nin üzerinde çalışana sahiptir. İşletmelerin

faaliyette buldukları süreler dikkate alındığında ise, işletmelerin %36'sı 11-15 yıl, %26'sı 6-10 yıl, %18'i 16-20 yıl, %14'ü 21 yıl ve üzeri, %6'sı da 1-5 yıl süre ile faaliyette buldukları görülmüştür.

Tablo 1. Şirketlere ve Katılımcılara Yönelik Temel İstatistik Bilgiler

		f	%
İşletmelerin Hukuki Yapısı	Anonim Şirket	30	60
	Limitet Şirket	20	40
İşletmelerin Faaliyet Alanları	Ticaret	13	26
	İmalat	17	34
	Hizmet	20	40
İstihdam Edilen Çalışan Sayısı	0-9	5	10
	10-49	8	16
	50-99	14	28
	100-250	15	30
	251- ve Üzeri	8	16
İşletmelerin Faaliyette Buldukları Süre	1-5 Yıl	3	6
	6-10 Yıl	13	26
	11-15 Yıl	18	36
	16-20 Yıl	9	18
	21 Yıl ve Üzeri	7	14
2013 Yılı Satış Hâsılatları	100.000 TL'den az	4	8
	100.000-250.000 TL	4	8
	250.000 - 500.000 TL	3	6
	500.000-1.000.000 TL	5	10
	1.000.000 - 5.000.000 TL	34	68
Katılımcının İşletmedeki Statüsü	İşletme Sahibi	9	18
	Genel Müdür	9	18
	Muhasebe Müdürü	27	54
	Finans Müdürü	5	10
İşletmenin kimler tarafından yönetildiği	İşletme Sahipleri	24	48
	Profesyonel Yönetici	22	44
	Aile	4	8
Yöneticinin İşletmede Görevde Bulunduğu Süre	1-5 Yıl	19	38
	6-10 Yıl	16	32
	11-15 Yıl	3	6
	16-20 Yıl	8	16
	21 Yıl ve Üzeri	4	8

Araştırma kapsamındaki işletmelerin %48'inde işletmenin yöneticisi aynı zamanda işletmenin sahibidir. Ancak işletmelerin %44'ünde işletmede profesyonel yönetici bulunmaktadır. İşletme yöneticilerinin

%38'i 1-5 yıl, %32'si 6-10 yıl arasında bulunduğu işletmede yöneticilik kapmaktadır. 10 yıldan fazla süredir aynı işletmede yöneticilik yapanların oranı %30'dur.

Tablo 2. İşletme Yöneticilerinin Eğitim Durumu ve Uzmanlık Alanları

		f	%
İşletme Yöneticilerinin Öğrenim Durumu	Lise	5	10
	Lisans	29	58
	Yüksek Lisans	12	24
	Doktora	4	8
İşletme Yöneticilerinin Uzmanlık Alanları	Mühendislik Bilimleri	6	12
	Sosyal Bilimler	39	78
	Fen Bilimleri	1	2
	Diğer	4	8

Araştırma kapsamındaki işletme yöneticilerinden %10'unun yüksek öğrenim görmediği (Tablo 2) görülmektedir. Yöneticilerin %58'i lisans, %24'ü yüksek lisans ve %8'i de doktora eğitimi almıştır. Yine yöneticilerin %78'i sosyal bilimler, %2'si fen bilimleri ve %12'si de mühendislik bilimleri alanında öğrenim görmüştür.

İşletme yöneticileri karşılaştıkları muhasebe ve finans ile ilgili sorunlarının çözümünde ağırlıklı olarak %90 muhasebeci ve mali müşavirlerin danışmanlığına başvurmuşlardır. Bunu ikinci sırada %74 ile ortaklar ve çalışanlar, üçüncü sırada ise %60 ile yeminli mali müşavirler ve finans kuruluşları izlemektedir.

Tablo 3. Muhasebe ve Finans Alanında Danışmanlık Alınan Kişi ve Kuruluşlar

Danışmanlık Alınan Kişi ve Kuruluşlar	Evet (f)	Evet (%)
Muhasebeci-Mali Müşavir	45	90
Ortakları veya Çalışanlar	37	74
Yeminli Mali Müşavir	30	60
Finans Kuruluşları	30	60
Finans Uzmanı	26	52
Ticaret ve Sanayi Odaları	24	48
KOSGEB veya BAKA	18	36
Üniversite	15	30
Diğer	16	32

Araştırmanın bu bölümünde, işletme ve yöneticilerinin sahip oldukları muhasebe bilgi düzeyle-

ri belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4. İşletme ve Yöneticilerinin Muhasebe Bilgi Düzeyi

	1	2	3	4	5	μ
İşletmemizde muhasebe verileri yedeklenmektedir	37	10	2	1	-	1,34
İşletme sahip ve yöneticiler için muhasebe bilgileri önemlidir	31	16	2	1	-	1,46
Muhasebe servisi çalışanlarının kendilerini geliştirmeleri işletmemiz için önemlidir	27	18	4	1	-	1,58
Muhasebe bilgilerinin doğruluğunun denetlenmesi gerektiğine inanıyorum	27	16	1	6	-	1,72
İşletmemizde stratejik yönetim kararlarının alınmasında muhasebe verilerinden faydalanılmaktadır	21	21	6	2	-	1,78
Finansal okur-yazarlığı konusundaki bilgimi arttırmak isterim	16	27	6	1	-	1,84
Muhasebe bölümünün hazırladığı temel mali tabloların güvenilirliği karar almada yeterlidir	17	26	5	2	-	1,84
Sahibi/yöneticisi olduğum işletmede muhasebe bilgilerinden yeterli derecede yararlanılmaktadır	21	19	7	1	2	1,88
Muhasebe bölümünde çalışanlar yeterli mesleki bilgi ve tecrübeye sahiptir	16	23	10	1	-	1,92
Temel mali tablolar konusundaki bilgimi yeterli buluyorum	14	30	2	2	2	1,96
İşletmemiz çalışanları değişime ayak uydurabilecek kabiliyet ve beceriye sahiptir	14	17	11	8	-	2,26
İşletmemizde maliyetlerin yönetilmesine ilişkin ciddi çalışmalar yapılmaktadır	15	11	17	6	1	2,34
Muhasebe raporlarının analizini yardıma ihtiyaç duymadan yapabiliyorum	10	24	6	7	3	2,38
İşletme yöneticilerinin muhasebe bilgilerinden yeterince yararlandığını düşünüyorum	14	15	9	9	3	2,44

1. Kesinlikle Katılıyorum; 2. Katılıyorum; 3. Kararsızım; 4. Katılmıyorum; 5. Kesinlikle Katılmıyorum

Tablodaki verilerden, işletme yöneticilerinden %88,6'sı temel mali tablolar konusundaki bilgilerinin yeterli olduğunu söylerken, %94'ü muhasebe bilgilerinin yöneticiler için önemli olduğunu, %86'sı ise finansal okur-yazarlık konusundaki bilgilerinin arttırmak istediklerini belirtmişlerdir. Muhasebe bilgilerinin yeterli bir şekilde yönetim kademelerinde kullanılıp kullanılmadığına ilişkin

bulgulara göre, işletme yöneticilerinin %80'i muhasebe bilgilerinin arzu edilen seviyede kullanıldığını belirtmiştir.

Bu kısımda, işletme içerisinde hangi finansal tabloların hazırlandığı, hazırlanan finansal tabloların daha çok hangi amaçla ve konularda kullanıldığı test edilmiştir. Tablo 5'den de görüleceği üzere iş-

İşletmelerin tümünde bilanço ve gelir tablosu hazırlanmaktadır. Ancak araştırma kapsamındaki işletmelerde bazı ek mali tabloların (nakit akım, kar dağıtım, özkaynak değişim, fon akım) hazırlanma

oranı düşük çıkmıştır. Bu sonuç muhasebe verilerinden yeterince yararlanılmadığını göstermektedir. Bütçe hazırladığını söyleyen işletmelerin oranı ise %86'dır.

Tablo 5. İşletmelerde Hazırlanan Finansal Tablolar

	f	%	μ
Bilanço	50	100	1,00
Gelir Tablosu	50	100	1,00
Bütçe	43	86	1,14
SMM Tablosu	35	70	1,30
Nakit Akım Tablosu	28	56	1,44
Kar dağıtım tablosu	22	44	1,56
Özkaynak Değişim Tablosu	17	34	1,66
Fon Akım Tablosu	13	26	1,74

Araştırma kapsamındaki işletmelerde finansal tabloların hangi amaçlar için hazırlandığı test edilmiştir. Finansal tabloların hazırlanması amaçları arasında “yasal olarak zorunlu olması” ilk sırada yer almıştır. Bunu sırasıyla “işletmenin yatırım kararları için gerekli olması”, “yöneticilerin karar almasına yardımcı olması” izlemiştir. Anke-

ti cevaplayan işletmeler finansal tabloların hazırlanması amaçları arasında dördüncü sırada “işletmenin geleceğe yönelik planlama yapabilmesini”, beşinci sırada “işletmenin faaliyetlerini denetleyebilmesini” belirtmişlerdir. Finansal tabloların hazırlanması amacı içerisinde “hukuki anlaşmazlıklarda delil teşkil etmesi” son sırada gösterilmiştir.

Tablo 6. Finansal Tabloların Hazırlanma Amaçları

No	Amaçlar	f	%	μ
1	Yasal olarak zorunlu olması	30	60	2,68
2	İşletmenin yatırım kararları için gerekli olması	14	28	3,76
3	Yöneticilerin karar almasına yardımcı olması	17	34	3,78
4	İşletmenin geleceğe yönelik planlama yapabilmesi	18	36	4,24
5	İşletmenin faaliyetlerini denetleyebilmesi	23	46	4,78
6	İşletmenin sahip olduğu kıymetlerin tespiti	15	30	6,18
7	Bankalar tarafından istenmesi	11	22	6,28
8	Meslek örgütü/resmi kurum tarafından istenmesi	14	28	6,92
9	Hukuki anlaşmazlıklarda delil teşkil etmesi	17	34	7,16

Araştırmada üzerinde durulan konulardan biri de işletme yöneticilerinin, muhasebe bilgilerini daha çok hangi alanlarda kullandıklarının belirlenmesi olmuştur. Tablo 7'ye ait sonuçlar incelendiğinde, “işletmenin mali denetim ve kontrolünün yapılması” ve “alacak ve borçların takibi” muhasebe bilgilerinin kullanımında ilk sırada gelmektedir. Bunu sırasıyla “faaliyet analizinin yapılması” ve “bütçenin hazırlanması” takip etmiştir. İşletme-

lerin izledikleri rekabet stratejilerinin başında maliyet gelmektedir. Aynı zamanda maliyet ürün fiyatını belirleyen en önemli unsurdur. Sonucun bu şekilde çıkması olağan karşılanabilir. Ancak fiyatlama kararlarındaki kullanımın maliyet unsuru kadar yüksek olmaması, fiyatlamada maliyetlerin dışında bir takım unsurların da etkili olduğunu göstermektedir.

Tablo 7. Muhasebe-Finans Bilgilerinin Kullanım Alanları

No	Kullanım Alanları	f	%
1	İşletmenin mali denetim ve kontrolünün yapılması	13	26
2	Alacak ve borçların takibi	10	20
3	Faaliyet analizinin yapılması	14	28
4	Bütçe hazırlanması	18	36
5	Performans analizinin yapılması	10	20
6	Likidite analizinin yapılması	13	26
7	Karlılık analizinin yapılması	8	16
8	Yeni yatırım kararı alınması	8	16
9	Fiyatlama kararları	8	16
10	Yeni demirbaş alımı	13	26
11	Yeni ürün veya hizmetin planlanması	11	22
12	Üretilen ürün/hizmetin maliyetinin hesaplanması	10	20
13	İnsan kaynaklarının organizasyonu	14	28
14	AR-GE ve inovasyon yatırımlarının bütçelenmesi	21	42

Veriler incelendiğinde, finansal tablo verilerinin kullanıldıkları yerlerin önem derecesine göre sıralamasında ilk sırayı “kasa ve banka takibi” almıştır. İkinci en önemli kullanım alanını “faaliyet analizi” oluşturmuştur. Bunu sırasıyla “bütçele-

me”, “yatırım kararları” ve “fiyatlama” takip etmiştir. Finansal tabloların “işletmenin değerini artırmak, satışları artırmak ve rekabet gücünü artırmak” gibi kullanım alanlarının önem derecesi düşük çıkmıştır.

Tablo 8. Finansal Tablo Verilerinin Kullanıldığı Yerlerin Önem Derecesine Göre Dağılımı

No	Kullanım Yerleri	f	%
1	Kasa-banka takibi	17	34
2	Faaliyet analizi	10	20
3	Bütçeleme	19	38
4	Yatırım kararları	12	24
5	Fiyatlama	9	18
6	Vergisel yük	9	18
7	Maliyet denetimi	8	16
8	Karlılık analizi	11	22
9	Yönetimsel kararlar	9	18
10	Rekabet gücünü arttırmak	14	28
11	Satışları artırmak	11	22
12	İşletmenin değerini artırmak	17	34

6. SONUÇ

KOBİ’lerdeki yöneticilerin ihtiyaç duyduğu güvenilir, anlamlı ve zamanlı finansal bilgilerin ancak başarılı bir MBS’den elde edilebileceği bir gerçektir. MBS sayesinde işletme yöneticilerinin et-

kin kararlar alabilmek için ihtiyaç duydukları muhasebe ve finansal bilgilerin kendilerine sunulması büyük önem taşımaktadır.

Araştırmaya katılan işletmelerdeki işletme sahip ve yöneticilerin %94’ü, muhasebe bilgilerinin yö-

neticiler için önemli ($\mu=1,34$) ve bu verilerin işletmede yedeklenmekte olduğu ($\mu=1,46$) görüşüne katıldıklarını belirtmişlerdir. Yine araştırmaya katılanların %90'ı, muhasebe servisinde çalışan personelin kendilerini geliştirmelerinin işletmele-ri için önemli olduğunu ($\mu=1,58$) belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılanların %86'sı, muhasebe bilgilerinin doğruluğunun denetlenmesi gerektiğini ($\mu=1,72$), finansal okur-yazarlık konusundaki bilgilerini arttırmak istediklerini ($\mu=1,84$) ve mevcut muhasebe bilgi sisteminden sağlanan temel mali tabloların güvenilirliğinin karar almalarında yeterli olduğunu ($\mu=1,84$) belirtmişlerdir. Katılımcıların %84'ü, işletmelerinde stratejik yönetim kararlarının alınmasında muhasebe verilerinden faydalandığını ($\mu=1,78$) ortaya koymuşlardır.

Finansal tabloların hazırlanma amaçlarına bakıldığında önem sırasına göre ilk üç sırayı sırası ile “yasal olarak zorunlu olması ($\mu=2,68$)”, “işletmenin yatırım kararları için gerekli olması ($\mu=3,76$)” ve “yöneticilerin karar almasına yardımcı olması ($\mu=3,78$)” almıştır. Genel olarak işletme sahip ve yöneticilerinin muhasebe bilgilerini sadece yasal yükümlülük olarak görmeyip işletme kararlarında da gerekli olduğunu düşündükleri, muhasebe bilgilerini özellikle yatırım kararlarında kullandıkları ve yöneticilerin işletmeyle ilgili karar almada finansal tablolardan yararlandıkları belirlenmiştir.

Araştırmada üzerinde durulan konulardan biri de işletme yöneticilerinin, muhasebe ve finans bilgilerini daha çok hangi alanlarda kullandıklarını belirlenmesi olmuştur. “İşletmenin mali denetim ve kontrolünün yapılması” ve “borç ve alacakların takibi” muhasebe bilgilerinin kullanımında ilk sırada gelmektedir. Bunu sırasıyla “faaliyet analizinin yapılması” ve “bütçenin hazırlanması” takip etmiştir. İşletmelerin izledikleri rekabet stratejilerinin başında maliyet gelmektedir. Aynı zamanda maliyet ürün fiyatını belirleyen en önemli unsurdur. Sonucun bu şekilde çıkması doğal karşılanabilir.

Veriler incelendiğinde, finansal tablo verilerinin kullanıldıkları yerlerin önem derecesine göre sıralamasında ilk sırayı “kasa ve banka takibi” almıştır. İkinci en önemli kullanım alanını “faaliyet analizi” oluşturmuştur. Bunu sırasıyla “bütçeleme”, “yatırım kararları” ve “fiyatlama” takip et-

miştir. Finansal tabloların “işletmenin değerini artırmak, satışları artırmak ve rekabet gücünü artırmak” gibi kullanım alanlarının önem derecesi düşük çıkmıştır.

Muhasebe Bilgi Sistemi yöneticilere istenilen zamanda ve doğru olarak muhasebe ve finans bilgilerini sağlayarak yöneticilerin aldıkları yönetsel kararlarda etkili olmalarına katkı sağlamaktadır. Muhasebe bilgi sistemi tarafından üretilen ve finansal tablolarda yer alan bilgilerin anlaşılır, ihtiyaca uygun, güvenilir ve karşılaştırılabilir olması gerekmektedir. İyi işleyen bir muhasebe bilgi sistemi işletmelerin daha iyi bir şekilde yönetilmesini sağlayacaktır. Muhasebe bilgi sistemi yardımı ile İşletmeler ticari faaliyetlerini daha iyi bir şekilde ve tüm dünyada standartlaşmış bir yapı içerisinde takip etmelerine olanak sağlayacaktır. Muhasebe bilgi sistemlerinin kullanımı ile işlem maliyetleri azaltılarak, karar alma sürecinde kullanılabilir olacak bilginin zamanında toplanarak ve işlenerek, çalışanların performansı etkin biçimde gösterilerek ve iletişim kanallarının düşük maliyetle tutularak firma performansı artırılabilecektir. KOBİ'lerin finansal kaynakları oldukça sınırlı olduğundan Muhasebe Bilgi Sistemleri ihtiyaçlarını doğru saptamaları gerekmektedir.

Dünyada faaliyet gösteren bir çok farklı iş türleri bulunmaktadır ve bunların her biri için iş yapısına ve türüne bağlı olarak kendine özgü muhasebe bilgi sistemi gerekmektedir. Bazı işletmeler az karmaşık ama bazıları da çok karmaşıktır. Bu karmaşık işletmeler hassas ve yüksek profilli muhasebe bilgi sistemlerine ihtiyaç duymaktadır. Bu işletmeler kendi planlarını ve iş faaliyetlerinde gerekli düzenlemeleri yapabilmek için gerekli yönergeleri kendilerine veren doğru, zamanında ve teknolojik olarak gelişmiş bir muhasebe sistemleri sağlayan bu tür sistemlere ihtiyaç duymaktadır. Bu tür sistemler sayesinde işletmeler maliyetlerini azaltarak, satışlarını maksimize ederek ve yüksek düzeyde kar elde ederek rakiplerine karşı rekabet gücü elde edecek ve büyüme hedeflerine ulaşmada yeteneklerini arttıracaktır. Böyle bir sisteme ihtiyaç duyulduğunda, büyüme hedefleri için öncelikli gereksinimleri belirlemede kullanılabilir muhasebe sürecinin gereksinimlerine ve iş türüne bağlı ihtiyaçlara en uygun sistemin olduğundan emin olunması gerekmektedir.

Kaynakça

ACAR, Durmuş ve ÖZÇELİK Hakan; (2011), "Muhasebe Bilgi Kalitesini Etkileyen Kritik Başarı Faktörleri", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ocak, ss.15-17.

AKGÜN, İhsan, Ali ve KILIÇ Selçuk; (2013), "Muhasebe Bilgi Sisteminin İşletme Yönetiminin Etkinliği Üzerindeki Etkisi", *Celal Bayar Üniversitesi, İ.İ.B.F. Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, Cilt:20, Sayı:2, Manisa, , ss. 163-164.

BAYÜLKEN, Yavuz ve KÜTÜKOĞLU Cahit; (2010), "Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi İşletmeleri KOBİ'ler", *TMMOB Makine Mühendisleri Odası Yayınları*, Ankara.

BAKANLAR KURULU KARARI, 2005/9617, "Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Tanımı ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik", *Resmi Gazete*, 18 Kasım 2005, Sayı:25997.

Demir, B., (2010). *Muhasebe Bilgi Sistemlerinde Bilgi Kalitesi*, MUFAD, 48: 144.

DEMİR, Volkan; (2013), "Kobiler'de Bilgi Sistemleri ve ERP", *Kobi Girişim*, Haziran, ss. 42.

DEMİR, Yusuf ve COŞKUN Durmuş; (2009), "Finansal Bilgi Sisteminin İşletmelerin Yönetim Fonksiyonu Üzerine Etkisi: Aydın İli Örneği", *Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2/2, ss. 1-21.

DİNÇ, Engin ve ABDİOĞLU Hasan; (2009), "İşletmenlerde Kurumsal Yönetim Anlayışı ve Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisi: İMKB-100 Şirketlerine Üzerine Ampirik Bir Araştırma", *Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 12, Sayı: 21, Haziran, ss.157-184.

GUIMARAES, Tor, ARMSTRONG, Curtis P., JONES, Brian M.; (2009), "A New Approach to Measuring Information Systems Quality", *The Quality Management Journal*, Vol. 16, Issue 1, ABI/INFORM Global, pp. 42.

KARAKOÇ, Ahmet; (2010), "KOSGEB Kaynaklı KOBİ Destekleri ve Bütçe İlişkisinin Değerlendirilmesi", *Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.

KAYGUSUZUOĞLU, Mehmet ve ULUYOL Osman; (2011), "İşletme Yöneticilerinin Muhasebe Bilgilerini Kullanım Düzeyinin Araştırılması ve Adıyaman Uygulaması", *Yönetim Bilimleri Dergisi*, (9:2), , ss. 301-320.

KÖSE, Yasemin; (2009), "KOBİ'lerde Finansal Raporlamanın Amaçları ve Muhasebe Bilgilerinin Kullanım Düzeyine İlişkin Batı Karadeniz Araştırması", *MUFAD*, Sayı: 41, Ocak, ss. 114-121.

MİZRAHI, Rozi; (2011), "Kobi'lerde Muhasebe Bilgi Sisteminin Etkin Kullanımı Üzerine Bir Araştırma", *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 2, ss. 307-316.

MÜFTÜOĞLU, Tamer; (2002), *Türkiye'de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler, Sorunlar ve Öneriler*, Turhan Kitabevi, Ankara.

SÜRMELE, Fevzi; (2000), *Muhasebe Bilgi Sistem*, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No:1644.

ŞAHİN, Mehmet; (2008), "Yönetim Bilgi Sistemi", *Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi Yayınları*: 784.

TAŞ, H. Yunus; (2010), *Avrupa Birliği ve Türkiye'de KOBİ'lerin İstihdam Artırıcı Etkileri*, İTO Yayınları, İstanbul.

TUTAR, Hasan ve KÜÇÜK, Orhan; (2003), "Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöntemi", *Seçkin Yayıncılık*, Ankara.

TÜRK, M., "AB Giriş Sürecinde KOBİ'lerin Karşılaştıkları Sorunların Tespiti ve Çözümü Üzerine Bir Araştırma", *Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*, Niğde 2006.

UZUN, Özlem ve GÜNAY Çiler; "KOBİ'lerin Yönetim ve Organizasyon Sorunları ve Çözüm Önerileri: Eskişehir Organize Sanayi Bölgesinde Bir Uygulama", 5. KOBİ'ler ve Verimlilik Kongresi, İstanbul Kültür Üniversitesi, 25-26 Kasım 2008.

WILEY, Carol; (2013), "What are Accounting Information Systems?", <http://www.accountingedu.org/accounting-information-systems.html>, (27.07.2015)

YAZICI, Nusret; (2010), "Bir Bilgi Sistemi Olarak Muhasebenin KOBİ'lerin Yönetim Kararlarına Etkisi: Erzurum Araştırması", *MUFAD*, Sayı:47, Temmuz, ss.202-212.

DPT, "9. Kalkınma Planı (2007-2009)", "KOBİ Özel İhtisas Komisyonu Raporu", http://plan9.dpt.gov.tr/oik14_kobi/kobi.pdf, Ankara 2007, (02.01.2015)

KOSGEB, "Stratejik Plan", (2011-2015),

[http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/Baskanligimiz.aspx?ref=23,\(02.01.2015](http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/Baskanligimiz.aspx?ref=23,(02.01.2015)

TÜİK, "TÜİK İhracat Verileri", 2011,

[http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18521,\(27.07.2015](http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18521,(27.07.2015)

[http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=10715,\(02.01.2015](http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=10715,(02.01.2015)

[http://accountants-day.info/index.php/articles4/81-what-is-accounting-information-system,\(27.07.2015](http://accountants-day.info/index.php/articles4/81-what-is-accounting-information-system,(27.07.2015)